

Griekse taal en cultuur

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Grieks woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 en Tekst 2

1 maximumscore 2

- Nee, Athene (steunt de Grieken en) helpt (in tekst 1) Diomedes / een Griek (met het succesvol richten van zijn speer) 1
 - Apollo (steunt de Trojanen en) zorgt er (in tekst 2) voor dat Patroclus / een Griek verslagen kan worden (door diens harnas los te maken) / maakt het harnas van Patroclus los / helpt Euphorbus/Hector / een Trojaan (in de strijd tegen Patroclus) 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer in een overigens juist antwoord de ontkenning impliciet gelaten is.

2 maximumscore 1

φῶτας (ἑξίκοσι) (regel 810)

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 2

3 maximumscore 1

ταφών (regel 806)

4 maximumscore 1

Door deze beschrijving wordt de suggestie gewekt dat Patroclus alleen verzwakt/uitgeschakeld kon worden door een voortreffelijke tegenstander (en dat levert hem prestige op dat na zijn dood voortleeft / roem op).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

5 maximumscore 1

Ἔκτωρ (regel 818)

6 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Euphorbus/hij doodde Patroclus niet in één keer.
- Euphorbus/hij viel Patroclus in de rug aan.
- Euphorbus/hij trok zich na zijn aanval (meteen) terug / bleef niet staan om met Patroclus te vechten / wachtte (een tegenaanval van) Patroclus niet af.
- Euphorbus/hij viel Patroclus aan terwijl die onbeschermd was.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

per juist antwoord

1

7 maximumscore 2

- (Het praesens) ἀναχάζομενον beschrijft een niet-afgesloten handeling / een handeling die gelijktijdig is aan het hoofdwerkwoord / aan het gezien worden (door Hector): Patroclus/hij is bezig zich terug te trekken. / beschrijft een poging: Patroclus/hij probeert zich terug te trekken
- (Het perfectum) βεβλημένον beschrijft een toestand (in het heden als resultaat van een handeling): Patroclus/hij is getroffen/verwond / is niet (goed) in staat te vechten

1

1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Bij beide delen van het antwoord het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het deelantwoord juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

a

- metonymia

1

b

- βέλος (regel 812)

1

Opmerking

Bij a niet fout rekenen wanneer geantwoord is 'materiaal in plaats van voorwerp'.

Afbeelding 1 en Tekst 2

9 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Op afbeelding 1 wordt te paard gevochten; in tekst 2 vanuit een strijdswagen / te voet.
- Op afbeelding 1 treft Hector Patroclus met / wordt gevochten met een zwaard; in tekst 2 met een lans.
- Op afbeelding 1 wordt Patroclus doormidden gehakt; in tekst 2 wordt hij doorstoken/gestoken.
- Op afbeelding 1 komt Patroclus Hector tegemoet; in tekst 2 is hij bezig / probeert hij zich terug te trekken in de linies.
- Op afbeelding 1 heeft Patroclus een harnas aan; in tekst 2 is hij naakt / heeft hij geen borstpantser meer.
- Op afbeelding 1 heeft Patroclus een wapen/zwaard in zijn hand; in tekst 2 heeft hij geen wapens meer.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

per juist antwoord

1

Opmerkingen

- *Bij elk deelantwoord alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het deelantwoord juist zijn.*
- *Geen scorepunt toekennen voor een deelantwoord waarin een verschil genoemd wordt met een gegeven dat niet in tekst 2 staat (bijvoorbeeld de vorm van homerische/Myceense harnassen).*

Tekst 3 en Tekst 1

10 maximumscore 1

(regel) 296

Tekst 3

11 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat de mededeling dat de toevoeging spottend is of complimenteus, een interpretatie/vertaling van Θέτιδος πάϊς (ἡῦκόμοιο) en een uitleg waarom (de interpretatie van) de toevoeging spottend of complimenteus is. Deze uitleg mag ook impliciet uit de interpretatie/vertaling blijken.

Voorbeelden van een goed antwoord zijn:

- Hector spot met Achilles door hem een kind/zoon van zijn moeder te noemen in plaats van (zoals gebruikelijk) een kind/zoon van zijn vader. / door hem een moederskindje te noemen. / door te zeggen dat zijn moeder mooie lokken heeft, waarmee hij bedoelt dat Achilles ook alleen maar een knappe jongen is en geen goede strijder (en door met Achilles te spotten sterkt Hector zijn eigen zelfvertrouwen).
- Hector spot met het feit dat Achilles een halfgod / de zoon van een godin is, want hij zegt (desondanks) dat hij Achilles (wellicht) zal doden (en niet andersom).
- Hector geeft Achilles het compliment dat hij een halfgod / de zoon van een godin is om zijn eigen (eventuele) overwinning des te groter voor te stellen. / om zijn eigen prestige te verhogen (aangezien hij tegen Achilles durft te strijden).

12 maximumscore 1

de dood van Achilles; de dood van Hector
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerkingen

- *Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.*
- *Niet fout rekenen wanneer de twee onderdelen van het antwoord in de andere volgorde genoteerd zijn.*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 2

a

- In Homerus' versie trekt Hector in twijfel of Achilles hem zal doden / stelt Hector dat het waarschijnlijker is dat hij Achilles zal doden; in de navertelling voorspelt Hector / beweert Hector (stellig) dat (niet Achilles hem, maar) hij Achilles zal doden.

Of woorden van overeenkomstige strekking

1

b

- Ἄϊδόςδε (regel 856)

1

Opmerking

Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

14 maximumscore 2

a

- - ~ ~ | - - | - ~ ~ | - ~ ~ | - ~ ~ | - -

1

b

- Als het woord δὲ gevolgd wordt door σὺν / een sigma (als enige medeklinker), blijft (de klinker van) δὲ kort (en op deze plaats is een lange lettergreep nodig). / Doordat het woord δὲ gevolgd wordt door ξὺν / een xi, wordt de (van nature korte) klinker van δὲ verlengd / is (het van nature korte) δὲ voor het metrum lang (en σὺν / een sigma heeft niet dat effect).

Of woorden van overeenkomstige strekking

1

15 maximumscore 1

(Vanwege) een conflict met Agamemnon om een slavin (die hij aan hem moest afstaan, wilde hij/Achilles niet meer meevechten.) / Agamemnon had hem/Achilles een slavin / zijn eergeschenk afgenomen.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 4

16 maximumscore 1

Ἕκτορα/Hector en Ἀχιλλεύς/Achilles staan in deze regel (ver) uit elkaar; zo zijn ze ook in de werkelijkheid van elkaar verwijderd. / In deze regel wordt eerst Hector genoemd en (een eind) daarna Achilles; zo komt Achilles in de werkelijkheid ook (een eind) achter Hector aan. Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

17 maximumscore 1

τὸν staat (in regel 191) vooraan (en daarmee wordt de achtervolger/hond bedoeld). / Het hertenkalfje/onderwerp / de achtervolgde is (in regel 191) niet genoemd (en de achtervolger wel). / In regel 191 wordt alleen de achtervolger genoemd (en de achtervolgde niet). Of woorden van overeenkomstige strekking.

18 maximumscore 3

a

- zich niet te kunnen verstoppen (voor de achtervolger) / niet te kunnen ontsnappen (aan de achtervolger) / dat de achtervolger de achtervolgde goed in het oog heeft
Of woorden van overeenkomstige strekking

1

b

- νεβρὸν (ἐλάφοιο) (regel 189)

1

c

- Voorbeelden van een goed antwoord zijn:
 - (Het epitheton ornans is) ποδώκεα (regel 193); dit (betekent snel en) is relevant voor het succes van de achtervolging (door Achilles) / is relevant in de vergelijking (van Achilles) met een (jacht)hond / is relevant om aan te geven hoe snel ook Hector rent.
 - (Het epitheton ornans is) ποδώκεα (regel 193); dit (betekent snel en) is niet relevant, omdat Achilles Hector niet inhaalt / Achilles Hector pas inhaalt als Hector stilstaat.

1

Opmerkingen

- Bij **a** niet fout rekenen wanneer geantwoord is 'het (voortdurend) blijven achtervolgen / het voortdurend achtervolgd worden'.
- Bij **a** geen scorepunt toekennen wanneer alleen geantwoord is 'het achtervolgen / het achtervolgd worden'.
- Bij **c** het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
19	C	
20	maximumscore 3	
	a	
	• φεύγοντα (regel 199)	1
	b	
	• οὔθ' ὁ διώκειν (regel 200)	1
	• Dit staat ook al in regel 199 / In de vorige regel staat al 'de een kan niet inhalen' (en οὔθ' ὁ διώκειν voegt dus niets aan de betekenis toe). Of woorden van overeenkomstige strekking	1
	<i>Opmerking</i> <i>Bij b niet fout rekenen wanneer in plaats van 'οὔθ' ὁ διώκειν' is geciteerd 'ὁ διώκειν'.</i>	
21	maximumscore 1 (de aanwezige strijders van) het leger(onderdeel) van Achilles / de (bij Achilles aanwezige) Grieken Of woorden van overeenkomstige strekking.	
22	maximumscore 3	
	• Het verslaan van Hector levert veel roem op. / We gaan dit samen doen. / De overwinning is zeker	1
	• Hector kan niet meer ontsnappen. / Apollo's steun aan Hector kan niet meer baten. / Zeus is onverbiddelijk: Hector moet sneuvelen	1
	• Athene/ik zal Hector ertoe brengen de strijd aan te gaan. / Athene/ik zal Achilles/je helpen	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i> <i>Niet fout rekenen wanneer de delen van het antwoord in een andere volgorde zijn genoteerd.</i>	
23	maximumscore 1 Athene vermomt zich als Deïphobus / een broer/medestrijder van Hector / een Trojaan. Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Afbeelding 2 en Tekst 4

24 maximumscore 2

a

- In de weegschaal (in scène 1) ligt het lot van beide strijders (in scène 2 en wiens lot het zwaarst is, sneuvelt). / Het poppetje rechts in de weegschaal (in scène 1) is het zwaarst en de rechts (in scène 2) afgebeelde strijder wordt (dus) gedood / is verwond.

Of woorden van overeenkomstige strekking

1

b

- κῆρε (regel 210)

1

Opmerkingen

- Bij **a** niet fout rekenen wanneer in een overigens juist antwoord de strijders op de afbeelding Hector en Achilles genoemd zijn.
- Bij **a** niet fout rekenen wanneer in een overigens juist antwoord de zittende persoon op de bovenste rij Zeus genoemd is (in plaats van Hermes).

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 25 (regel 408)

25 maximumscore 2

“Καὶ λίην σ’ ἔτι νῦν γε σαώσομεν, ὄβριμ’ Ἀχιλλεῦ·

(En) zeer zeker zullen we je nu nog (wel) in veiligheid brengen / redden, machtige Achilles

Niet fout rekenen: σαώσομεν vertaald met onvoltooid tegenwoordige tijd

σ’ niet vertaald als lijdend voorwerp

0

σαώσομεν vertaald met (on)voltooid verleden tijd / voltooid tegenwoordige tijd

0

ὄβριμ’ Ἀχιλλεῦ niet vertaald als vocativus

0

Kolon 26 (regel 409)

26 maximumscore 2

ἀλλά τοι ἐγγύθεν ἦμαρ ὀλέθριον·

maar de ongelukkige dag / de dag van het verderf is nabij, zeg ik je / is voor jou nabij / maar de dag van je verderf is nabij

ἀλλά vertaald als vorm van ἄλλος

0

ὀλέθριον niet verbonden met ἦμαρ

0

Vraag	Antwoord	Scores
27	<p>Kolon 27 (regel 409-410) maximumscore 1 οὐδέ τοι ἡμεῖς αἴτιοι, en/maar niet wij zijn (daaraan) schuldig / (daarvan) de oorzaak, zeg ik je / en/maar niet wij zijn voor jou (daaraan) schuldig / (daarvan) de oorzaak</p>	0
	<p>Niet fout rekenen: οὐδέ (en) ook niet οὐδέ niets / zelfs niet</p>	
28	<p>Kolon 28 (regel 410) maximumscore 2 ἀλλὰ θεός τε μέγας καὶ Μοῖρα κραταιή. maar de/een grote/machtige god en de krachtige Moira</p>	1
	<p>Niet fout rekenen: maar er is een grote god en de krachtige Moira Niet fout rekenen wanneer in plaats van 'Moira' is genoteerd '(de/een) godin van het noodlot' maar de god is groot en (de godin van) het noodlot / Moira (is) krachtig ἀλλά vertaald als vorm van ἄλλος μέγας niet verbonden met θεός κραταιή niet verbonden met Μοῖρα</p>	0 0 0 0
29	<p>Kolon 29 (regel 411) maximumscore 1 Οὐδὲ γὰρ ἡμετέρη βραδυτῆτί τε νοχελίη τε Want (ook) niet door onze traagheid en luiheid</p>	0
	<p>Οὐδὲ zelfs niet</p>	
30	<p>Kolon 30 (regel 412) maximumscore 2 Τρῶες ἀπ' ὅμοιν Πατρόκλου τεύχε' ἔλοντο· hebben (de) Trojanen de/je wapenrusting/wapens van de schouders van Patroclus (af)genomen</p>	0
	<p>Niet fout rekenen: hebben de Trojanen de wapenrusting/wapens van Patroclus van zijn schouders (af)genomen ἀπό elke andere betekenis dan 'van(af)' of een synoniem daarvan ὅμοιν niet vertaald als vorm van ὅμος τεύχεα wapenrustingen τεύχεα elke andere betekenis dan 'wapenrusting(en)/wapens' of een synoniem daarvan αἰρέω verkrijgen / zich meester maken van αἰρέομαι de voorkeur geven aan / kiezen</p>	0 0 1 0 1 0

Vraag	Antwoord	Scores
31	<p>Kolon 31 (regel 413) maximumscore 1 ἀλλὰ θεῶν ὄριστος, maar de beste van de goden</p> <p>Niet fout rekenen: θεῶν ὄριστος de beste god ἀλλὰ vertaald als vorm van ἄλλος Wanneer al eerder in deze vertaling, hier nogmaals aanrekenen, maar in totaal hiervoor niet meer dan 4 scorepunten in mindering brengen.</p>	0
32	<p>Kolon 32 (regel 413) maximumscore 2 ὄν ἠΰκομος τέκε Λητώ, die Leto met (het/haar) mooi(e) haar / de schoongelokte Leto voortgebracht/gebaard heeft</p> <p>Niet fout rekenen: die gebaard is door Leto met (het/haar) mooi(e) haar / door de schoongelokte Leto ὄν expliciet verbonden met een ander antecedent dan ὄριστος (kolon 31)</p>	0
33	<p>Kolon 33 (regel 414) maximumscore 1 ἔκταν' ἐνὶ προμάχοισι heeft hem gedood bij/onder / te midden van de voorvechters</p> <p>ἐνὶ gedurende/met/door</p>	0
34	<p>Kolon 34 (regel 414) maximumscore 1 καὶ Ἑκτορι κῦδος ἔδωκε. en heeft roem gegeven aan Hector</p>	
35	<p>Kolon 35 (regel 415) maximumscore 2 Νῶϊ δὲ καὶ κεν ἅμα πνοιῇ Ζεφύροιο θέοιμεν, (Maar/En) wij zouden zelfs even snel als de wind (van) Zephyrus / als het blazen / het waaien van Zephyrus kunnen rennen</p> <p>Niet fout rekenen: καί ook Niet fout rekenen: κεν θέοιμεν wij kunnen/zouden rennen Niet fout rekenen: πνοιή Ζεφύροιο de adem van Zephyrus Niet fout rekenen wanneer in plaats van 'Zephyrus' is genoteerd '(god van) de westenwind'. κεν θέοιμεν wij rennen</p>	0

Vraag	Antwoord	Scores
36	<p>Kolon 36 (regel 416) maximumscore 2 ἦν περ ἐλαφροτάτην φάσ' ἔμμεναι· waarvan men (toch/juist) zegt / ze (toch/juist) zeggen dat die/dat de snelste / het snelst(e) / zeer snel is</p>	0
	<p>φάσ' hij zegt ἔμμεναι niet vertaald als vorm van εἰμί</p>	0
37	<p>Kolon 37 (regel 416-417) maximumscore 2 ἀλλὰ σοὶ αὐτῷ μόρσιμόν ἐστι maar voor jouzelf is (het) door het lot bepaald</p>	0
	<p>ἀλλά vertaald als vorm van ἄλλος Wanneer al eerder in deze vertaling, hier nogmaals aanrekenen, maar in totaal hiervoor niet meer dan 4 scorepunten in mindering brengen. σοὶ αὐτῷ voor jou σοὶ αὐτῷ door jouzelf</p>	1 0
38	<p>Kolon 38 (regel 417) maximumscore 2 θεῶ τε καὶ ἀνέρι ἴφι δαμῆναι.” door een god en (door) een man met geweld gedood/bedwongen te worden / dat je door een god en (door) een man met geweld gedood/bedwongen wordt</p>	1
	<p>θεῶ τε καὶ ἀνέρι ἴφι met/door geweld van een god en (van) een man</p>	1
39	<p>Kolon 39 (regel 418) maximumscore 2 ᾠς ἄρα φωνήσαντος Ἐρινύες ἔσχεθον αὐδήν. Nadat Xanthus/hij (dan) zo gesproken had, hielden de Erinyen de/zijn stem tegen / De Erinyen hielden de stem van Xanthus tegen, die / nadat hij (dan) zo gesproken had</p>	0
	<p>ᾠς elke andere betekenis dan 'zo' of een synoniem daarvan Ξάνθου (de) blonde/Blonde ἔσχεθον niet vertaald als vorm van ἔχω</p>	1 0

Vraag	Antwoord	Scores
40	<p>Kolon 40 (regel 419) maximumscore 2 Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· (En/Maar) tot hem sprak de snelvoetige Achilles (nadat hij) zeer wrevelig/verontwaardigd (geworden was)</p>	
	<p>μέγ' ὀχθήσας niet verbonden met Ἀχιλλεύς πόδας ὠκὺς niet verbonden met Ἀχιλλεύς</p>	<p>0 0</p>
41	<p>Kolon 41 (regel 420) maximumscore 2 “Ξάνθε, τί μοι θάνατον μαντεύεαι; Xanthus, waarom/wat voorspel je mij de dood / voorspel je mijn dood</p>	
	<p>Niet fout rekenen: μαντεύεαι je voorspelde Ξάνθε (de) blonde/Blonde Wanneer ook in kolon 39, hier niet nogmaals aanrekenen. Ξάνθε niet vertaald als vocativus μαντεύομαι vermoeden μαντεύομαι antwoorden / een orakel raadplegen</p>	<p>1 0 1 0</p>
42	<p>Kolon 42 (regel 420) maximumscore 1 Οὐδέ τί σε χρή. Het is helemaal niet nodig dat je voorspellingen doet / dat je (dat) voorspelt</p>	
	<p>Niet fout rekenen: Dat is helemaal niet nodig μαντεύομαι vermoeden μαντεύομαι antwoorden / een orakel raadplegen Wanneer μαντεύεσθαι op dezelfde manier onjuist is vertaald als μαντεύεαι in kolon 41, hier niet nogmaals aanrekenen.</p>	<p>0 0</p>
43	<p>Kolon 43 (regel 421) maximumscore 2 Εὖ νυ τὸ οἶδα καὶ αὐτός, (Welnu,) dat/het weet ik ook zelf goed</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
44	<p>Kolon 44 (regel 421)</p> <p>maximumscore 2</p> <p>ὁ μοι μόρος ἐνθάδ' ὀλέσθαι, dat het (nood)lot voor mij is / dat ik het (nood)lot heb / dat (het) mijn (nood)lot is hier te sterven</p> <p>Niet fout rekenen: μόρος doodslot Niet fout rekenen: ὄλλυμαι verloren gaan μόρος dood/dwaas ἐνθάδ' nu / op dit moment ἐνθάδ' hierheen ὀλέσθαι te doden</p>	<p>0</p> <p>1</p> <p>0</p> <p>0</p>
45	<p>Kolon 45 (regel 422)</p> <p>maximumscore 2</p> <p>νόσφι φίλου πατρὸς καὶ μητέρος· ver (weg) van mijn (eigen/geliefde/liefhebbende) vader en moeder</p> <p>Niet fout rekenen: νόσφι zonder νόσφι behalve / met uitzondering van φίλος vriend/echtgenoot</p>	<p>0</p> <p>0</p>
46	<p>Kolon 46 (regel 422-423)</p> <p>maximumscore 1</p> <p>ἀλλὰ καὶ ἔμπηξ οὐ λήξω maar toch zal ik niet ophouden</p> <p>Niet fout rekenen: λήξω ik houd op ἀλλά vertaald als vorm van ἄλλος Wanneer al eerder in deze vertaling, hier nogmaals aanrekenen, maar in totaal hiervoor niet meer dan 4 scorepunten in mindering brengen. λήξω niet vertaald als vorm van λήγω</p>	<p>0</p> <p>0</p>
47	<p>Kolon 47 (regel 423)</p> <p>maximumscore 1</p> <p>πρὶν Τρωᾶς ἄδην ἐλάσαι πολέμοιο·” voordat ik (aan) de Trojanen de/hun strijdlust ontnomen heb / zal hebben</p> <p>Niet fout rekenen: πρὶν ἄδην ἐλάσαι πολέμοιο voordat ik de strijdlust ontnem Niet fout rekenen: Τρωᾶς van de Trojanen πρὶν niet vertaald als voegwoord</p>	<p>0</p>

5 Aanleveren scores

Verwerk per examinerator in de applicatie Wolf:

- de scores van de alfabetische eerste vijf kandidaten voor wie het tweede-tijdvak-examen de eerste afname is én
- de scores van alle herkansende kandidaten.

Cito gebruikt beide gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 27 juni te accorderen.

Ook na 27 juni kunt u nog tot en met 30 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

derde tijdvak

Ook in het derde tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw derde-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Homerus, Ilias 5.283-296, vertaling Imme Dros, Homeros Ilias, Amsterdam 2015
tekst 2	Homerus, Ilias 16.801-822 801-804: P. Lateur, Homeros, Ilias, Wrok in Troje, Amsterdam 2010
tekst 3	Homerus, Ilias 16.851-867
afbeelding 1	J. Lydgate, Troy Book, ca. 1457-60, The British Library, Royal MS 18D II,f66v; http://www.bl.uk/manuscripts/Viewer.aspx?ref=royal_ms_18_d_ii_f066v (bekeken op 15 september 2021)
tekst 4	Homerus, Ilias 22.188-225
afbeelding 2	W.H. Roscher, Ausführliches Lexikon der griechischen und römischen Mythologie, 1142b; https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Memnon_vs_Achilles_RII1.png (bekeken op 15 september 2021)
tekst 5	Homerus, Ilias 19.408-423
vraag 13	Imme Dros, Ilios, het verhaal van de Trojaanse oorlog, Amsterdam 1999